

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Landbouwbeleid en Uitvoeringsagenda Landbouw 2025 - 2030

Geachte Statenleden,

Met deze brief informeren wij u over de ontwikkeling en uitvoering van het landbouwbeleid in Zuid-Holland. Als bijlagen bij deze brief vindt u de eerder toegezegde Uitvoeringsagenda Landbouw 2025-2030, een bijbehorende infographic en een uitsnede van het landbouwbeleid zoals dat nu is opgenomen in de Herziening Omgevingsbeleid 2025.

Uitvoeringsagenda landbouw 2025-2030

De Uitvoeringsagenda geeft uitvoering aan het bestaande landbouwbeleid (Herziening Omgevingsbeleid 2024) en anticipeert op het voorgenomen beleid van de ontwerp Herziening 2025. De Uitvoeringsagenda toont de inzet voor de periode 2025-2030. Hierbij staan drie transitiesporen centraal: hoogtechnologisch, natuurinclusief en multifunctioneel.

Met de Uitvoeringsagenda landbouw geeft de provincie uitwerking aan de maatregelen die voor toekomstbestendige landbouw zijn opgenomen in het omgevingsprogramma:

- Ruimte voor toekomstbestendige landbouw
- Versterken economisch duurzame en vitale landbouwbedrijven
- Versterken en versnellen van (keten)innovaties

De Uitvoeringsagenda is op een integrale manier tot stand gekomen. Zo is er input vanuit de beleidsthema's water, natuur, klimaat en economie meegenomen. In april 2025 is in een technische sessie met uw Staten input opgehaald. In het kader van participatie is de Uitvoeringsagenda in februari 2025, juli 2025 en augustus 2025 getoetst met een aantal externe stakeholders landbouw.

Met het aanbieden van deze Uitvoeringsagenda Landbouw is ook uitvoering gegeven aan de toezegging (LG/T2025.018) dat Gedeputeerde Staten zich "maximaal inzetten om boeren te ondersteunen naar een toekomstbestendige landbouw". Wij gaan ervan uit dat PS deze toezegging hiermee als afgedaan kunnen beschouwen.

Voor 21 januari 2026 staat bespreking van het landbouwbeleid gepland in de Statencommissie Landelijk Gebied. Desgewenst kunt u de Uitvoeringsagenda landbouw betrekken bij deze bespreking.

Hoofdpijnen van het landbouwbeleid

Het landbouwbeleid is integraal onderdeel van het provinciaal omgevingsbeleid. In de Omgevingsvisie van Zuid-Holland is opgenomen dat de provincie zich inzet voor een toekomstbestendige en veerkrachtige landbouwsector. Dat is een sector met het vermogen om zich snel genoeg aan te passen aan de grenzen van het water- en bodemsysteem, en die robuust genoeg is om staande te blijven in een veranderende wereld. Een sector die in staat is om de nodige transitie in te gaan, doelen van water, natuur en klimaat te behalen en ook in de toekomst wendbaar en toonaangevend te blijven. Ook in geval van autonome ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie, verdroging en verzilting.

In de omgevingsvisie is ook opgenomen dat de provincie ruimte maakt voor toekomstbestendige landbouw en wil dat voldoende, kwalitatief goede landbouwgrond beschikbaar blijft voor voedselproductie, een realistische extensiveringsopgave en agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Tegelijkertijd moet de provincie ook ruimte kunnen bieden aan andere prioritaire opgaven in het landelijk gebied, zoals voor drinkwater, energie en natuurherstel. Uitgangspunt hierbij is dat terughoudend en zorgvuldig wordt omgegaan met eventuele functiewijziging van landbouwgrond naar andere functies.

De provincie streeft naar een landbouwsector die zowel economisch vitaal is als bijdraagt aan natuur-, water- en klimaatdoelen. Daarbij staat de agrariër centraal: het beleid wordt zo vormgegeven dat het duidelijk, uitvoerbaar en realistisch is op het erf. Samen met de sector wil de provincie heldere keuzes maken over waar we naartoe bewegen en hoe daarin stappen te zetten. De provincie kiest hierbij voor doelsturing.

Doelsturing kan met name gebiedsgericht bijdragen aan het realiseren van de gestelde doelen. Boeren en gebieden krijgen daarmee duidelijkheid over wat moet worden bereikt en binnen welke termijn, met ruimte om zelf te bepalen op welke wijze dit wordt ingevuld. Op dit moment wordt doelsturing stimulerend ingezet, bijvoorbeeld door het hanteren van KPI's als criterium bij subsidietoekenning. Gaandeweg doen wij kennis en ervaring op met de vraag of, en zo ja op welke wijze, doelsturing ook op andere manieren kan worden toegepast.

Binnen drie transitiesporen (hoogtechnologisch, natuurinclusief en multifunctioneel) kunnen agrariërs een eigen ontwikkelrichting kiezen. Gebiedsprocessen, waaronder die voor het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied, geven nadere invulling aan wat binnen water- en bodemspecifieke randvoorwaarden mogelijk is. Nieuwe concepten zoals veenlandbouw en landschapsgrond worden hierbij verkend, net als het eventueel wegnemen van belemmerende regels die de transformatie naar een duurzame landbouw in de weg staan.

In de bijlage treft u een uitsnede van het landbouwbeleid zoals dat nu is opgenomen in de Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2025.

Modulaire herziening 2026 - landbouwvisie

In recente commissievergaderingen is door meerdere fracties gevraagd naar een integrale landbouwvisie. Gedeputeerde Staten onderkennen deze behoefte en hebben hiertoe een eerste aanzet gemaakt in de lopende Herziening Omgevingsbeleid 2025. In 2026 geven we hier met een modulaire herziening Landbouw een vervolg aan. In de Lange Termijn Agenda Omgevingsbeleid is opgenomen dat in het tweede kwartaal van 2026 een modulaire herziening Landbouw start, waarvoor aan Provinciale Staten ter vaststelling een startnotitie wordt voorgelegd.

Om aan de vraag van uw Staten te voldoen, nemen we in het ontwerp van de modulaire herziening Landbouw een visie op de landbouw op, waarmee de provincie richting geeft en perspectief biedt voor de toekomst van de landbouw in Zuid-Holland richting 2050. De ontwikkeling hiervan gaat in samenhang met andere opgaven en lopende gebiedsprocessen in het landelijk gebied, waaronder het ZH-PLG. Vaststelling van het ontwerp door Gedeputeerde Staten is voorzien in het eerste kwartaal van 2027.

Als toegezegd kunt u bij de bespreking van het landbouwbeleid en de Uitvoeringsagenda landbouw in uw commissie input leveren voor de startnotitie van de modulaire Herziening landbouw. We hebben u hiervoor ook een werksessie aangeboden en bespreken graag met u hoe we verder invulling kunnen geven aan uw betrokkenheid bij deze modulaire herziening en de in het ontwerp op te nemen landbouwvisie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen:

1. Uitvoeringsagenda Landbouw 2025-2030
2. Infographic Uitvoeringsagenda landbouw
3. Uitsnede Omgevingsbeleid voor landbouw_servicedocument